

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ KNIHA

Do páru

Leona Schillerová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program: Výtvarná umění
Studijní obor: Ilustrace a grafika
Specializace: Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce
AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ KNIHA

Do páru

Leona Schillerová

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Leona SCHILLEROVÁ**
Osobní číslo: **D19B0054P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti**
Téma práce: **AUTORSKÁ ILUSTROVÁNÁ KNIHA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Použití vlastního příběhu, minimálně 20 celostránkových ilustrací, práce zahrnuje kompletní výtvarné i grafické řešení knihy – layout, vizuál obálky, předtiskovou přípravu.

Tvůrčí záměr: Mým záměrem je vytvořit knihu, která kromě klasické ilustrace bude pracovat i s její haptickou formou. A to tím způsobem, aby výsledné dílo bylo uživatelsky přívětivé pro nevidomé i vidomé čtenáře.

Způsob realizace: Výsledná podoba díla vyplyne v průběhu práce ze skic, návrhů a technických zkoušek.

Cíl: Zaujala mě omezená nabídka knih pro nevidomé děti. Mým cílem je vytvořit knihu, která by se v ideálním případě dala publikovat.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem bude funkční kniha odevzdaná ve třech výtiscích. Kniha v minimálním formátu A5 bude obsahovat minimálně 20 celostránkových ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Minimálně 3 normostrany.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

VÍTKOVÁ, Markéta, Narozeninová kočka. Občanské sdružení Pro Sedlčansko a Královéhradecko, 2015. ISBN 978-80-260-8315-3.

EDMAN, Polly, Tactile Graphics. American Foundation for the Blind, 1992. ISBN 0-89128-194-0.

KEBLOVÁ, Alena, Hmat u zrakově postižených. Praha: Septima, 1999. ISBN 80-7216-085-0.

FINKOVÁ, Dita, Rozvoj hapticko-taktilního vnímání osob se zrakovým postižením. Univerzita Palackého, 2011. ISBN 978-80-244-2742-3.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Oponent bakalářské práce: **MgA. Eva Bartošová**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. září 2021

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně
a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

.....
podpis autora

Děkuji své vedoucí práce MgA Marii Kohoutové za přínosné zpětné vazby, které mě posouvaly kupředu. Dále děkuji MgA Evě Majerové za pomoc s knižní vazbou. Velice také děkuji mé koordinátorce Bc Lence Potůčkové za pozitivní přístup při mém školení. Poděkování patří také rodině, která mě ve studia podporovala.

Obsah

Úvod.....	6
Téma a důvod jeho volby.....	7
Inspirační zdroje.....	8
Zpracování knihy.....	9
Doprovodná práce.....	10
Závěrem.....	12
Resume.....	13
Zdroje.....	14
Seznam příloh.....	15

Úvodem

Výběr tématu práce se odvíjí od mých vlastních zkušeností, kdy jsem musela žít ve světě nevidomých.

Fascinující na světě nevidomých je chybějící perspektiva. Princip, který nám určuje hloubku prostoru. Život bez barev, které se mění v průběhu dne a pak mizí do tmy. To co nám přijde, jako samozřejmost je pro druhé nepředstavitelné. Například panáček na semaforu. Nevidomí člověk si ho nemůže ani ohmatat, protože je jen plošný.

Skrz bakalářskou práci jsem chtěla tento svět prozkoumat a propojit, tak dva rozdílné světy, jako je ten výtvarný s tím beze zraku. Kniha je adresována všem, co rádi spojují nespojitelné.

Téma a důvod jeho volby

Toto téma jsem si zvolila zejména proto, abych prozkoumala svět za hranicí školy. Většinu prací stavím na praxi a zkušenostech, jako byla třeba moje maturitní práce o úzkosti a jejími projevy.

Sociální a psychologická témata jsou mi blízká a slepota je jedním z mých životních témat hned po úzkostech.

Narodila jsem se s astigmatismem. Bohužel tato vada má různé další projevy a u každého člověka se projevuje jinak. U mě to je chronická eroze rohovky. Přesněji první vrstva rohovky se strhne a bohužel člověk bolestí nemůže otevřít oči. Od těchto bolestivých zkušeností se odvíjí moje bakalářská práce. Ne tedy jako příběh, ale zpracování autorské ilustrované knihy do haptické formy.

V knize je nastíněný problém se samotou a přátelstvím. Kniha Do páru má také poukázat na rozdíly, které jsou mezi námi lidmi a respektovat je.

O knize a autorský text

Hlavní hrdina rukavice se odkazuje na hmat a tím pádem se zrakově postižené dítě necítí omezeno.

Příběh je jednoduchý a dítě, jak vidomé ta nevidomé. Svými prsty procestuje celé město
V příběhu jsem chtěla poukázat na 5 aspektů, které dítě už v 5 letech může vnímat a ovlivňovat

Jedním z nich je samota. Kdy rukavice poukazuje na osamělost, jako něco, co se dá změnit.
Poté, co opustila samotu a našla druhou rukavici do páru, dokázala překonat materiálové rozdíly. Tím myslím, že každá rukavice je úplně z jiného materiálu.

Autorský text jsem se snažila, co nejvíc omezit a a nechat vyniknout samotnou ilustraci.
Bojovala jsem zejména s literárními obraty. Přesto byla pro mne zásadní redukce, která mi pomohla k vyniknutí ilustrace a harmonizovat text i ilustraci.

Inspirační zdroje

Pracovat na knize pro nevidomí není jen tak. Zprvu jsem si myslela, že to bude něco lehkého. Spletla jsem se.

Musela jsem hledat inspiraci a pořádně se nechat proškolit. Domluvila jsem si schůzku s paní Terezii Kochovou, která jako jediná vede hmatovou knihovnu v Praze. Dala mi škrabošku a musela jsem se aspoň dvě hodiny pohybovat bez zraku. Zkoušela na mě různé knihy a pokoušela se mi nastínit, co je nejlepší pro děti bez zraku.

Také jsem procházela online výstavu vítězných hmatových knih od tactus. Tady jsem zejména procházela chyby, kterých jsem se chtěla vyhnout.

Zjistila jsem docela zajímavé věci například to, že slepé děti nevnímají prostor. Nerozumí například prostému tvaru, jako je domeček, ale jen jako stěnu. Překvapilo mě, jak je svět nevidomých strohý, jako románský sloh.

Pro mojí tvorbu to bylo zásadní strávit čas v tyflocentru. Stala jsem se dobrovolníkem a postupem času prozkoumala fragmenty klientů, které jsem prováděla po Plzni. Celkově město se výrazně promítlo do mého příběhu. Zejména popis cesty se liší od klasických. Například začalo se stmívat, naopak jsem musela použít větu. Město utichlo. Bylo těžké si uvědomovat takové maličkosti. Psát, jako slepá osoba, byla jedna z výzev v mém životě

Zpracování knihy

Původně jsem chtěla ilustrovat knihu, jako haptické leporelo. Po delších úvahách jsem tento úmysl zapudila, poněvadž by taková vazba byla přehlcená. Musela jsem počítat s tím, že když bude Brail spojen s písmem a ilustrací musím tím pádem separovat objekty. Název jsem zvolila hravý a úderný a tím je „Do páru“. Podtitul rozšiřuje a uvádí nás do tématiky knihy.

Podklad pro ilustraci jsem vybrala papíry se čtyřmi barvami modrý, hnědy, béžový a šedý. Dvojstrany se v barevnosti střídají. Barvy nemají přesnou symboliku. Měnila jsem je podle scény a intuitivně popř. významu, nebo doplnění barvy předmětu, který jsem zrovna ztvárňovala.

Samotné ilustrace jsou malované tuší. Využila jsem štětec a jeho strukturové možnosti ke gestické malbě.

Pro tuto práci jsem použila čínskou tuš, kterou jsem kombinovala s indickou.

Rozdíl je v nich zásadní. Čínská dokáže vytvořit tvrdší strukturu, zatímco indická je jemná, sametová a nedrolí se. Musela jsem bojovat s malým formátem A3 a utahaností celé ilustrace. Když se mi malba zdála nedynamická, tak jsem malovala znovu bez korektur. Dále jsem upravovala naskenované ilustrace v počítači. Pracovala jsem s odstíny podkladových papírů a nepřidávala jsem další barvy. Tím pádem se mi ilustrace propojily a harmonizovaly.

Vybraní písma bylo o něco lehčí, než editování ilustrací, ale přesto hledání zabralo docela dost času. Zejména ilustrace, které jsou malované tuší se docela dost nesnesou s normálním patkovým písmem. Svou tvrdostí narušují význam celé ilustrace. Uvědomila jsem si, že by bylo ideální najít font, který je roztřesený a nepravidelný, jako moje malba.

Našla jsem tedy strojové písmo, které vypadalo svým dokonale. Bohužel se tak jevil jen na počítači. Byl to font vVWweRraType!, a právě při zkušebním tisku se ukázal, jako nevhodný. Jeho nečitelnost byla zřejmá, a tak jsem před finálním tiskem písmo změnila na LUCKY TYPEWRITER.

Knihy má harmonikovou vazbu s tvrdými deskami.

Formát knihy je o něco větší než jsou běžné knihy. Knižní blok má čtvercový rozměr 28cm. Tuto velikost si vyžadovaly ilustrace, kterým tento formát výrazně pomohl. Vypadá monumentálnější a zmenšení by ztratil dynamiku.

Jako malíř jsem zvyklá na velké formáty. Cítím se bezpečněji, když se nemusím omezovat na malý formát a použít, tak velké gesto.

Pro tisk mi přišel nejlepší papír Gardenii floru s gramáž 280.

Kniha se skládá z 20 dvoustránkových ilustrací, doplněných textem, s titulem a jedna tiráž. Knihy jsou tištěné na Floru Gardenii 280grm a Flora Anice, také stejná gramáž. Obálku knihy tvoří dva tzv. otisky rukou, které znázorňují protikladnost rukavic. Jedná se o stejnou techniku, jako u vnitřního bloku. Potahový papír je 130grm flora Grdenie a Anice.

Doplňující haptická práce

Haptické objekty jsem separovala od ilustrace, abych tak zabránila přehlčení knihy. Objekty se skládají z různých předmětů, které vystihují ilustrace v knize. Bojovala jsem s haptickými objekty, jak jen to šlo. Nejsem designer a rozhodně to nemělo napodobovat designerskou práci. Spíše jsem se zaměřila na loutkovou scénografii než na produkt. Inspirovala jsem se od Davida Možného a jeho fragmenty místností, které byly vystavené v galerii Vaňkovka.

Haptické objekty jsou vytvořené z překližek s rozměrem stejným, jako je kniha. Překližka je doplněná předměty, jako jsou rukavice nebo vypínač. Kniha a objekt nejsou propojené rozměrem, ale také barevností

Závěrem

Bakalářská práce mi dala víc, než jsem očekávala. Nebylo to umění, ale sociální zkušenosti. Dostala jsem se tam, kam by mě moje samo osobě malé sebevědomí nedostalo. Vzhledem k tomu, že jsem musela pracovat, jak doma, tak na fakultě, byla to pro mne, jak psychická, tak fyzická zátěž. Práce na knize mne naučila lépe si organizovat a vnímat text v ilustraci.

Resumé

For my bachelor work I created an Author's illustrate book. The book is the different than another books because it is for blind children

A story was written by me. The main character is one glove which is looking another glove to the couple. It glove experience lots of adventures in a city.

I originally wanted to illustrate the book as a haptic folder but I had to separated haptic objects from illustrations, because a binding would be overwhelmed. I'm not a designer and it definitely shouldn't have imitated design work. as for the text I tried to limit the author's text as much as possible and let the illustration itself stand out. In the book I combined illustrations with haptic objects. A different Techniques was combinating for example paintings with ink with digital editor.

The illustrations and objects show how hard is connect blind world with us

The bachelor thesis gave me more than I expected for example perception text in illustration

Zdroje

VÍTKOVÁ, Markéta, Narozeninová kočka. Občanské sdružení Pro Sedlčansko a Královéhra-decko, 2015. ISBN 978-80-260-8315-3.

EDMAN, Polly, Tactile Graphics. American Foundation for the Blind, 1992. ISBN 0-89128-194-0.

KEBLOVÁ, Alena, Hmat u zrakově postižených. Praha: Septima, 1999. ISBN 80-7216-085-0.

FINKOVÁ, Dita, Rozvoj hapticko-taktilního vnímání osob se zrakovým postižením. Univerzita Palackého, 2011. ISBN 978-80-244-2742-3.

Web:

<http://www.tactus.wz.cz/>

10 Seznam příloh

příloha 1–2

Malby před úpravou

příloha 3–4

U pravené ilustrace

příloha 5–8

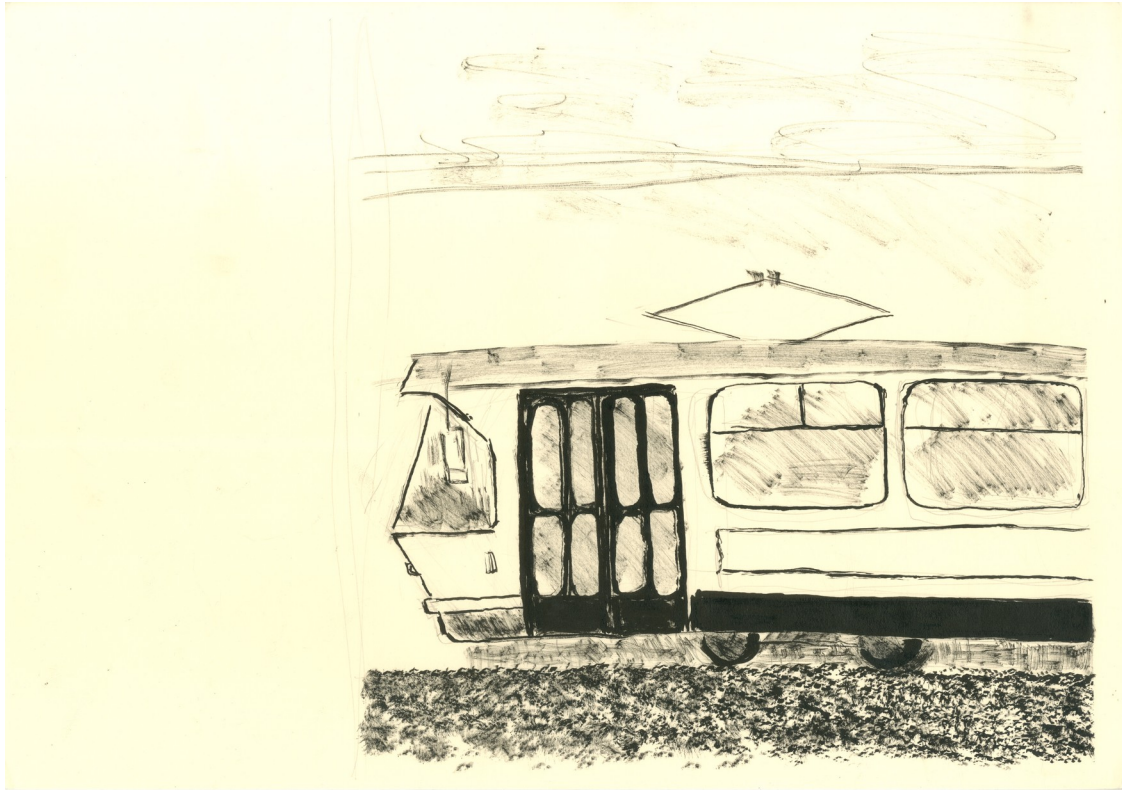
Doprovodná haptický práce práce

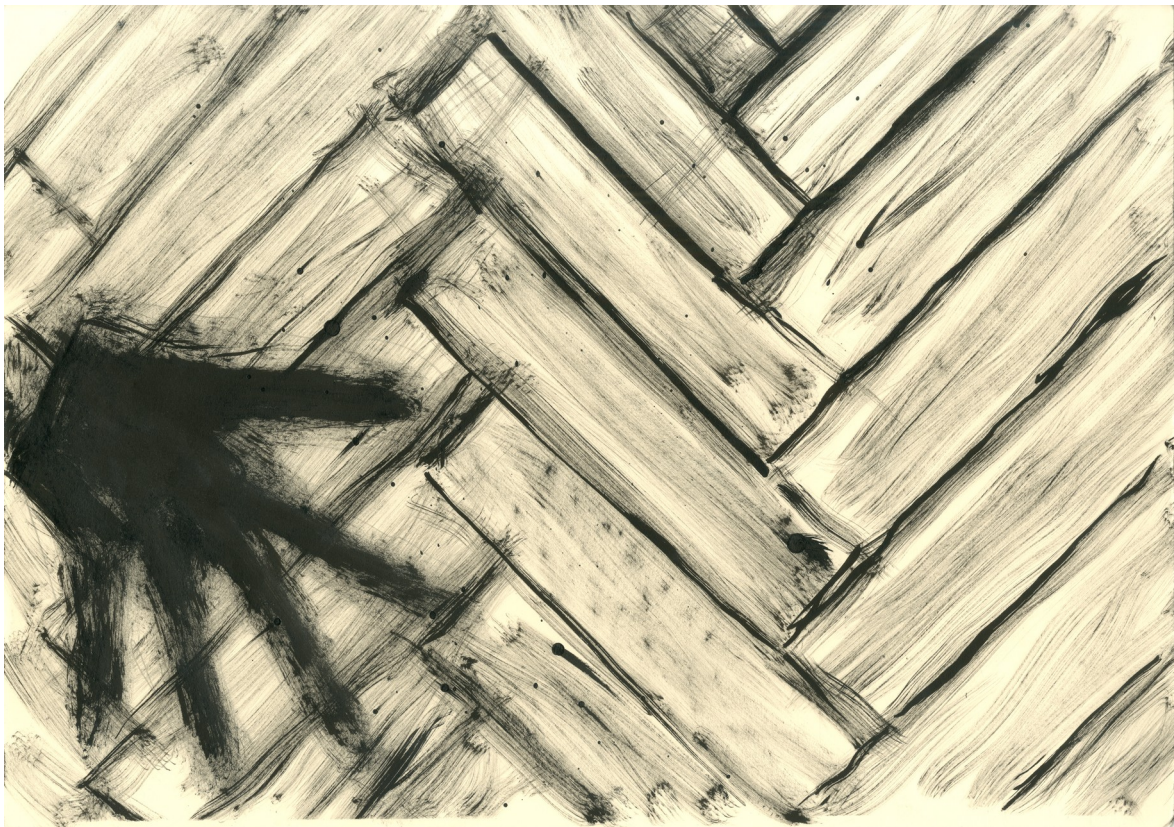
Příloha 1- Park Malba tuší

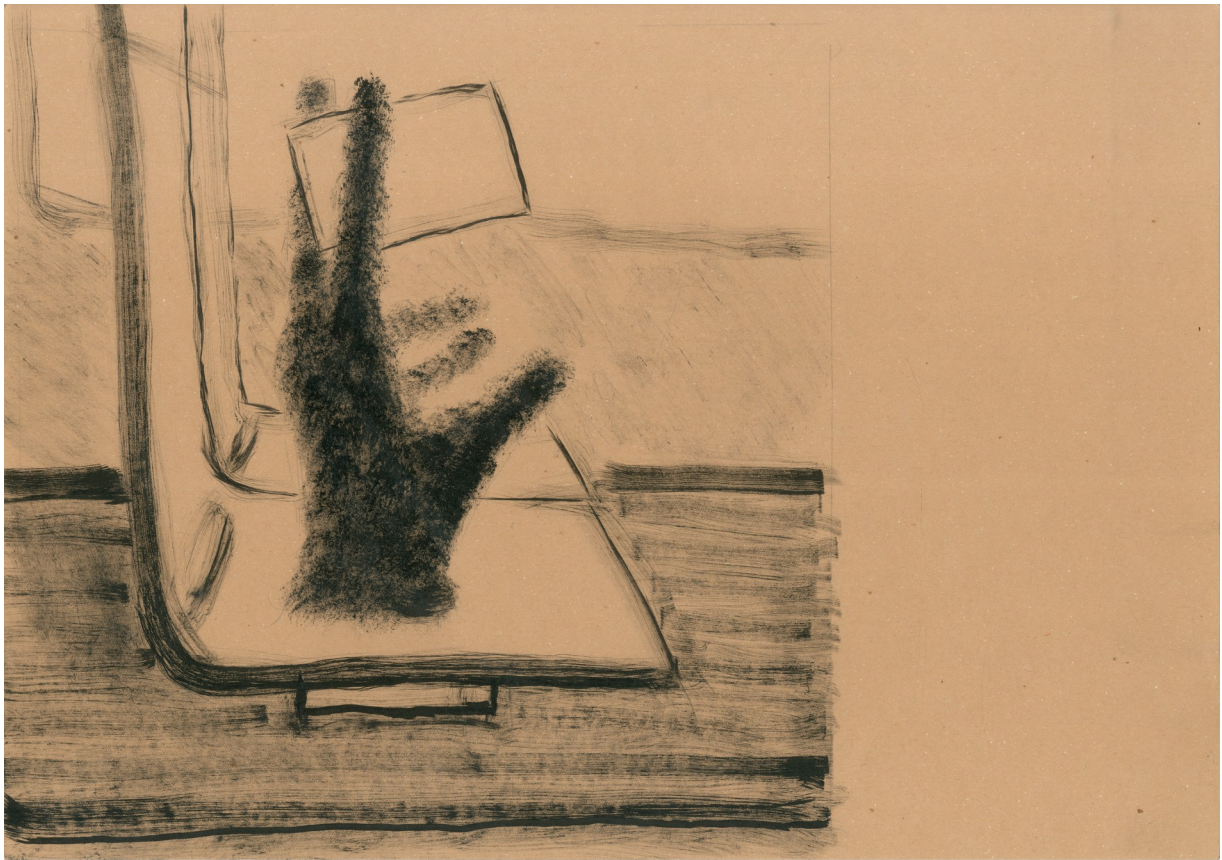
Příloha 2- Město Malba tuší

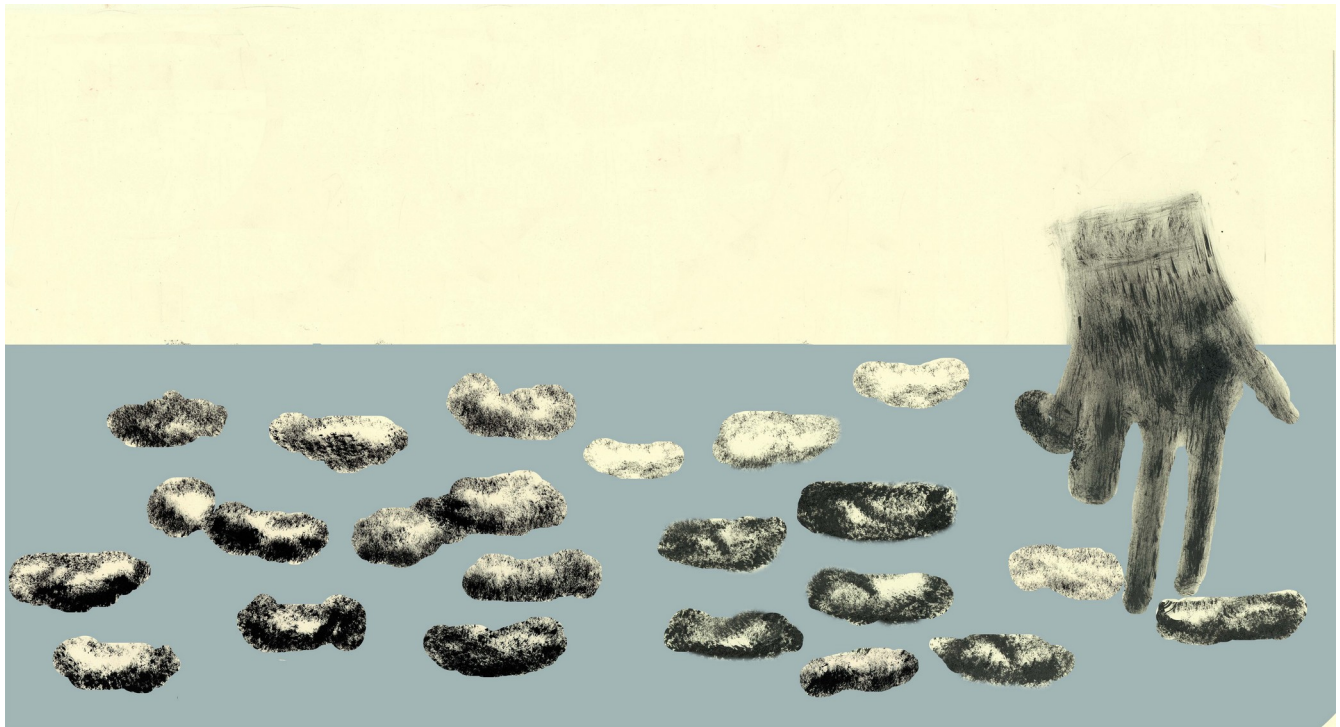

Příloha3- Tramvaj
Příloha4- Podlaha

Příloha 5- Vnitřek tramvaje

Příloha 6- Ilustrace Rukavice s křupkami
Příloha 7- Ilustrace taxi

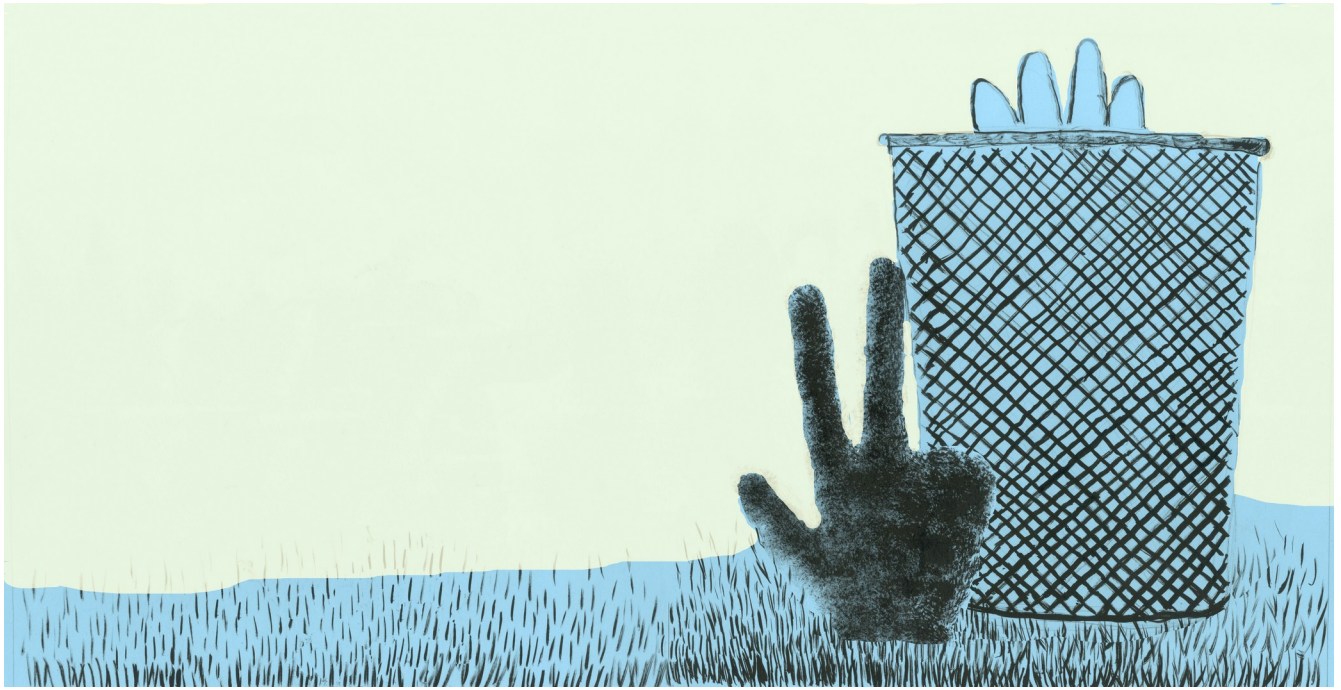

Příloha 8- Ilustrace vypínač

Příloha 9- Ilustrace Park

Příloha 10- odpadkový koš

příloha 11- Všechny haptické objekty
příloha 12- Haptický objekt rukavice

Příloha 13-
bedna na haptické objekty

Příloha 13- Haptický objekt peří

Příloha 14- Haptický objekt koš

